

Vergaderjaar 2005–2006

30 300 VII**Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2006****Nr. 51****VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG**

Vastgesteld 7 maart 2006

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹ heeft op 8 februari 2006 overleg gevoerd met minister Remkes van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over:

- **de brief van de minister van 8 december 2005 over gevonden diskettes met informatie van de Regionale inlichtingendienst Rotterdam-Rijnmond (30 300 VII, nr. 41);**
- **de brief van de minister van 14 december 2005 over het verlies van diskettes Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (30 300 VII, nr. 47).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Eerdmans** (LPF) memoreert de schandalen die ontstonden rondom de aan de kant gezette laptop met informatie, het verlies van de diskettes, de ontdekte dozen met staatsgeheimen en de verloren USB-stick. In het onderhavige geval gaat het om een medewerker van de RID Rotterdam-Rijnmond die van baan veranderde. Hij ging bij de AIVD werken en kopieerde ultragevoelige bestanden uit de periode 1994–2002 op twee diskettes die hij in zijn leaseauto legde, waarna hij deze auto vervolgens bij de garage inruilde. De diskettes bleven daar jaren liggen en werden uiteindelijk aan de heer P. R. de Vries overhandigd die er een uitzending aan wijdde. Als het waar is wat op de diskettes staat, heeft minister Pechtold gelijk als hij zegt dat politiek vuil en vunzig is. De heer Eerdmans constateert, nadat hij de informatie bekeken heeft, dat fictie en feiten door elkaar lopen, zoals de bewindsman ook in zijn brief van 14 december 2005 schrijft. De informatie die door de heer P. R. de Vries naar buiten is gebracht, heeft bijzonder veel mensen beschadigd. Het ging niet alleen om Pim Fortuyn die beschuldigd werd van seks met minderjarigen, maar ook om leden van de lijst van Pim Fortuyn. De heer Eerdmans vindt het goed als informatie wordt verzameld in het geval mensen chantabel kunnen zijn of als staatsgevaar bestaat. Als een onderzoek geen bevestiging oplevert, moet de ingewonnen informatie worden gewist. Wil de bewindsman uiteenzetten waarom het onderzoek, dat met een aangifte begon van iemand die informatie over Pim Fortuyn had, is gehouden? Waarom is het uitgebreid tot de fusie van scholen en

¹ Samenstelling:

Leden: Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GroenLinks), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), De Pater-van der Meer (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Algra (CDA), Haverkamp (CDA), Van Fessem (CDA), Smilde (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (LPF), Boelhouwer (PvdA), Dubbelboer (PvdA), Van Schijndel (VVD), Irrgang (SP) en Meijer (PvdA).

Plv. leden: Klaas de Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GroenLinks), Weekers (VVD), Slob (ChristenUnie), Hirsi Ali (VVD), Szabó (VVD), Rambocus (CDA), Van Gent (GroenLinks), Çörüz (CDA), Van As (LPF), Van Haersma Buma (CDA), Ko^oer Kaya (D66), Eski (CDA), Knops (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Hamer (PvdA), Hermans (LPF), Leerdam (PvdA), Wolfsen (PvdA), Van der Sande (VVD), Kant (SP), Baemans (VVD) en De Wit (SP).

de vuile was van D66? Na lezing van de diskettes komt de heer Eerdmans tot de conclusie dat er sprake is van onbevestigde borrelpraat op basis waarvan men verder is gaan zoeken. In die zin bracht de heer P. R. de Vries geruchten die niet gecontroleerd zijn naar buiten.

Het is positief dat de minister in zijn brief schrijft dat de last aan het adres van Pim Fortuyn en andere partijleden ontkracht is. In het vragenuurtje heeft de heer Herben zeven vragen over het onderzoek gesteld. Twee vragen zijn nog onbeantwoord. De bewindsman zegt dat geen expliciete opdracht tot het onderzoek is gegeven, maar wie waren er op de hoogte van het onderzoek dat door de BVD/RID is gehouden? Waarom is de milieubeweging nagetrokken? De heer Eerdmans heeft hieraan aandacht besteed in zijn zwartboek over de beveiliging van Pim Fortuyn. De milieubeweging heeft namelijk een relatie met Folkert van der G. en daarom ligt het voor de hand om te denken dat bij een goede check in die tijd de bedreiging van Pim Fortuyn sneller in beeld was gekomen.

Op de diskettes stonden namen en telefoonnummers van liaisons in het buitenland. Deze informatie is niet in beeld gebracht door de heer P. R. de Vries, maar heeft dit nog schade in het buitenland berokkend, ook in relatie tot andere buitenlandse inlichtingendiensten?

De heer Eerdmans concludeert dat het een zeer kwalijke zaak is dat de informatie op straat is beland door dom en nalatig handelen. Welke maatregel is ten opzichte van de voormalige RID'er getroffen? Het OM zal de heer P. R. de Vries niet vervolgen wegens het in bezit hebben en publiceren van staatsgeheimen. Er is aangifte gedaan wegens schending van staatsgeheimen, maar die zaak is geseponeerd omdat «De Vries heeft ermee ingestemd dat onder het toezien oog van de AIVD alle informatie die hij nog in bezit had, is vernietigd». Waarom is deze aangifte geseponeerd? Er zouden voorwaarden verbonden zijn aan het niet vervolgen, maar wat is tegen de heer De Vries gezegd en is het waar dat de informatie is vernietigd?

Het is bekend dat de AIVD en de politie in zwaar weer verkeren. Het is zeer verkeerd dat AIVD'ers mogelijke contacten hebben met de criminele wereld. Het is strafbaar om dit soort geheimen naar derden te lekken, maar blijkbaar is de sanctie niet afschrikwekkend genoeg. Vindt de minister het nodig om deze sanctie te verzwaren?

De heer **Van Schijndel** (VVD) sluit zich grotendeels aan bij het betoog van de heer Eerdmans. In Nederland bestaat een onderscheid tussen vertrouwensfuncties en geen vertrouwensfuncties. Gekozen volksvertegenwoordigers hebben geen vertrouwensfunctie. Hij vindt het niet goed dat binnen de uitvoerende macht allerlei gegevens, al dan niet gecontroleerd, over volksvertegenwoordigers bekend zijn. Wie geeft de bevoegdheid aan de AIVD en de RID om informatie over volksvertegenwoordigers te verzamelen en deze te verifiëren zonder dat daartoe, zie de brief van de bewindsman, door het bevoegd gezag expliciet opdracht is gegeven? Kan de minister, vooral gelet op freewheelende of proactieve ambtenaren van inlichtingendiensten, hierover een principiële uiteenzetting geven? Is hier sprake geweest van een geoorloofde handelwijze? Er is onderzoek gedaan naar een scholenfusie in Rotterdam. Er is geleurd met bepaalde informatie over deze fusie bij D66, een concurrent van de PvdA. Deze partij is daarop niet ingegaan, maar ook hier is sprake van het naar buiten brengen van vertrouwelijke informatie door een RID-functionaris wat strafbaar is. Hier moeten toch scherpe grenzen aan worden gesteld? Hier bestaan toch ook regels voor? Bij vermoeden of aanwijzingen van strafbaar gedrag ligt de gang naar het OM voor de hand.

Mevrouw **Kalsbeek** (PvdA) ziet drie deelonderwerpen. Zij wijst op de ambtenaar die de diskettes in de leaseauto liet liggen. Hoe komt het dat een dergelijke ambtenaar bij de AIVD die doordrenkt moet zijn van de gedachte dat hij met vertrouwelijke informatie werkt zo'n fout maakt? Hoe

gaat men binnen de AIVD daarmee om? Mevrouw Kalsbeek ziet niet in dat er door de AIVD in dit geval fouten zijn gemaakt. Opgetekend is wat door informanten is aangereikt. Dit is bij Mepia (Meldpunt integriteitsaantastingen) gemeld waarna is vastgesteld dat hiernaar geen verder onderzoek zal plaatsvinden. De heer De Vries heeft ervoor gekozen om een deel van de informatie bekend te maken. De Kamer gaat hier niet over, maar daar ligt wel het feit dat informatie, die achteraf onjuist bleek te zijn, wereldkundig is gemaakt.

De medewerker van de garage heeft, alvorens hij de heer De Vries meldde dat hij de diskettes had, zelf een kopie gemaakt. Volgens mevrouw Kalsbeek is deze medewerker net zo strafbaar als de heer De Vries zou zijn geweest als hij deze diskettes onder zich had gehouden. Kan de minister hierover nadere informatie geven?

Ook mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) vindt het opvallend dat het om iemand gaat die al jaren in een vertrouwelijke functie werkte, waarna hij overstapte van de RID naar de AIVD. Wordt bij een overstap van de ene naar de andere dienst ook naar de attitude van betrokkene gekeken? Betrokkene is zich er kennelijk niet van bewust geweest dat hij verschillende soorten vertrouwelijk materiaal op een diskette had staan die hij later in een auto achterliet.

Er zijn strikte regels voor het onderbrengen van informatiemateriaal. Mevrouw De Pater stelt voor dat de leaseauto's gecontroleerd worden door een ander dan de gebruiker voordat ze naar de garage teruggaan. Tot slot herhaalt zij haar opmerking bij het spoeddebat: behalve het strafrechtelijke feit is voor mensen die op deze manier hun spullen verliezen of bewust lekken absoluut geen plaats binnen dit soort diensten.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks) memoreert dat de betrokken RID-medewerker nalatig heeft gehandeld naar aanleiding waarvan inmiddels maatregelen getroffen zijn. Er hebben zich zoveel incidenten voorgedaan dat mevrouw Karimi er niet van overtuigd is dat bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten goede procedures en toezicht bestaan op het informatiemanagement. Is er een registratie van personen die toegang hebben tot vertrouwelijke informatie? Mevrouw Karimi roept de kwestie rondom de tolken in herinnering toen een tape met verslagen bij een van de leden van de Hofstadgroep belandde. De diensten opereren in beslotenheid en buiten de controle van de media en de politiek. Zodoende wordt veel vertrouwen van deze diensten gevraagd en daarom zijn deze incidenten zeer schokkend. Welke garanties bestaan er om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie in handen komt van derden? Kan de minister vandaag zeggen dat zich dergelijke situaties niet kunnen voordoen?

De bewindsman heeft de Kamer een onderzoek van het instituut Clingendael gestuurd over politieke en democratische controle op de inlichtingendiensten in andere landen, waarover nog zal worden gesproken. Mevrouw Karimi mist bij dit stuk een interactie van de minister op dit onderzoek. Welke punten zijn van belang voor de eigen democratische controle?

Antwoord van de minister

De **minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties** zegt dat naar aanleiding van de incidenten van de afgelopen tijd de regelgeving omtrent de beveiliging van bijzondere informatie opnieuw bezien is. De regelgeving op dat punt draagt de naam VIRBI (Voorschriften informatiebeveiliging rijksdienst bijzondere informatie). Begin volgend jaar zal hierover worden gerapporteerd. Deze regelgeving is in werking getreden op 1 maart 2004 en iedere minister is zelf verantwoordelijk voor de implementatie. De bewindsman zegt de Kamer toe dat zij een afschrift krijgt van de rapportage die begin volgend jaar naar het kabinet zal worden gezonden.

De regelgeving is in het algemeen goed op orde. Het gaat om de naleving hiervan. Helaas kan de minister geen absolute garantie geven dat bij de vele mensen die bij het veiligheidsdomein werkzaam zijn de naleving voldoende «tussen de oren» zit.

Eind verleden week hebben zich bij de politie twee incidenten voorgedaan. Door een inbraak is er materiaal uit auto's ontvreemd. In het ene geval is dit materiaal weer boven water gekomen, in het andere geval wordt daarnaar nog gezocht. Ook medewerkers van de politie moeten ervan doordrongen worden dat zij geen laptops en dergelijke op de achterbank van een auto mogen laten liggen. De bewindsman heeft naar aanleiding van deze incidenten hedenochtend een brief gezonden aan de Raad van Hoofdcommissarissen en het Korpsbeheerdersberaad waarin hij erop aandringt dat binnen de organisaties expliciet aandacht moet worden geschonken aan het borgen van dit soort informatie. Als zich dit soort incidenten voordoet bij organisaties die betrekking hebben op het veiligheidsdomein volgen er personele consequenties. Als het om informatie gaat die de staatsveiligheid betreft, moet consequent worden nagegaan of er strafbare feiten zijn gepleegd. Deze bestaande lijn zal in nog scherpere mate voor de toekomst worden gevolgd voor alle organisaties die werkzaam zijn op het terrein van de veiligheid. Het is de bedoeling dat de Inspectie nog dit jaar een onderzoek uitvoert naar de naleving van de regelgeving bij de politie en de implementatie van het basisveiligheidsniveau, zoals staat aangekondigd in het werkplan 2006.

De bewindsman vindt het begrijpelijk dat een journalist melding maakt van slordigheden binnen de diensten. Bij deze kwestie rijst de vraag of het ook nodig is, zeker omdat het om feiten en fictie gaat, om over deze informatie inhoudelijk mededeling te doen. Mensen moeten zich afvragen hoe zij verantwoordelijk met privacygegevens moeten omgaan. De bewindsman heeft zich aan de desbetreffende uitzending gestoord omdat er ten onrechte beelden werden vertoond van personen die behoren tot de politieke groepering van de heer Eerdmans. Ingaande op een opmerking van mevrouw Karimi die wijst op de vrijheid van meningsuiting waarover de politiek geen oordeel mag uitspreken en op het feit dat het in dit verband niet past om zich af te vragen of de heer De Vries zijn werk wel of niet goed gedaan heeft, zegt de minister dat vanuit het politieke bestuur wel degelijk gewezen mag worden op de verantwoordelijkheid van mensen.

Wat hem betreft, wordt op geen enkele wijze aan de vrijheid van meningsuiting getornd. Dit laat echter onverlet dat alles wat gezegd mag worden, niet hoeft te worden gezegd of gepubliceerd en dit element is volgens de bewindsman hier in het geding. Tegen mevrouw Karimi, die opmerkt dat ten eerste bepaalde berichtgeving door een journalist door de rechter getoetst kan worden – waarvan de minister in dit geval heeft afgezien – en dat het ten tweede een minister niet past om een mening over een publicatie geven, zegt de minister dat hij daarover wel degelijk een opvatting mag hebben die hij, zoals bij deze gelegenheid, niet onder stoelen of banken wil steken.

De inhoud van de diskettes betreft voor het merendeel geen formele of definitief vastgestelde documenten uit het RID-archief. Het gaat wel om privégegevens, namen, telefoonnummers, conceptverslagen van gesprekken, gegevens over personen die vallen onder de klassieke aandachtsgebieden van de toenmalige BVD en gegevens over mogelijke integriteitsaantastingen. Een deel van de gegevens kan als staatsgeheim worden gekwalificeerd, zoals de identiteit van de medewerker. Anders dan met privacygevoelige informatie is in de uitzending vanuit een oogpunt van staatsveiligheid redelijk prudent omgegaan met de geheime gegevens. Het hoofd van de AIVD heeft de heer De Vries uitdrukkelijk gewezen op het staatsgeheime karakter van een aantal gegevens. Bovendien heeft de bewindsman bij de landsadvocaat advies laten inwinnen over het op voorhand verbieden van de uitzending, maar daaraan kleefden te veel

juridische haken en ogen mede gezien eerdere jurisprudentie. In het programma van de heer De Vries werd uitgebreid ingegaan op een drietal meldingen aan het Meldpunt integriteitsaantastingen van de AIVD. Het betreft twee Mepia-meldingen over Pim Fortuyn en zijn Rotterdams-politieke omgeving en een Mepia-melding over een scholenfusie in Rotterdam medio jaren negentig.

Een burger in Rotterdam meldde zich begin 2002 bij de politie over een politieaangelegenheid. In dat gesprek kwam de mogelijke kwetsbaarheid van Fortuyn naar voren. Dat is aan de AIVD gemeld volgens de normale procedures. Om de risico's voor de integriteit nader te kunnen duiden, heeft de Rotterdamse politie in overleg met de Mepia-desk van de AIVD een aantal in de regio Rotterdam-Rijnmond woonachtige personen nageslagen in de politiebestanden. Deze personen kwamen voor op de kandidatenlijst van de LPF voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, de kandidatenlijst Leefbaar Rotterdam en aan deze partijen gelieerde verenigingen. De bestuursgegevens daarvan zijn ontleend aan het voor eenieder openbare handelsregister. De aanleiding voor de meldingen door de politie van Rotterdam aan de Mepia-desk van de AIVD was de zorg voor mogelijke risico's voor de integriteit van het openbaar bestuur. Over het feit dat deze rapportages worden opgemaakt, heeft de commissie-Van den Haak zich in positieve zin destijds uitgelaten. Op de vraag aan de burgemeester van Rotterdam of hij hiervan destijds op de hoogte was, antwoordde hij dat hij dit in het rapport van Van den Haak gelezen heeft. De Mepia-meldingen vormden voor de AIVD geen aanleiding, onderzoek in te stellen. Vanzelfsprekend zijn dan ook geen bijzondere bevoegdheden, zoals volgen, observeren of afluisteren ingezet. Van ernstige integriteitsrisico's met repercussies voor de democratische rechtsorde of staatsveiligheid was geen sprake. Wel zijn de meldingen over de heer Fortuyn besproken met de landelijke officier van justitie voor AIVD-aangelegenheden en deze was het oordeel toegedaan dat de mededelingen van de desbetreffende burger onvoldoende houvast boden om van een verdenking van een strafbaar feit te kunnen spreken. Daarmee was de zaak afgedaan. Desgevraagd zegt de minister dat het niet gebruikelijk is om betrokken personen hiervan op de hoogte te stellen. De heer Fortuyn is dan ook in dit geval niet op de hoogte gebracht.

Het dossier over de scholenfusie is een neerslag van gesprekken die een RID-medewerker voerde met mensen die kritiek hadden op de wijze waarop medio negentiger jaren twee streekscholen met elkaar waren gefuseerd. Een aantal ambtenaren en bestuurders – zo luidde het gerucht – zou zich schuldig hebben gemaakt aan vermeende belangenverstrengeling, nepotisme, fraudes, en dergelijke. Het initiatief voor de gesprekken ging niet uit van de RID, maar van enkele verontruste burgers. De politie van Rotterdam heeft de weerslagen van de gesprekken en achtergrondinformatie als Mepia-melding aan de BVD gestuurd. De BVD heeft de desbetreffende informatie in 2000 via een ambtsbericht ter beschikking gesteld aan de landelijke officier van justitie. De landelijke officier van justitie voor rijksrechercheaangelegenheden heeft vervolgens vastgesteld dat er onvoldoende aanknopingspunten waren voor verder onderzoek. Noch de RID, noch de AIVD heeft verdere activiteiten ontplooid.

Vanzelfsprekend is de AIVD uitermate terughoudendheid bij het instellen van onderzoek naar politici of kandidaat-politici. Alleen als iemand een mogelijk gevaar vormt voor de democratische rechtsorde of de staatsveiligheid is onderzoek gerechtvaardigd. Begin 2004 heeft de minister dit in antwoord op schriftelijke vragen aan de Kamer bevestigd. Dit geldt ook als een politieke partij zelf verzoekt om screening van kandidaat-politici. Daarover zijn, en dat is bij de Kamer bekend, in het verleden met alle partijen afspraken gemaakt. De nadruk ligt op het zelfreinigend vermogen van de politieke partijen. Zij moeten er zelf al het mogelijke aan gedaan hebben om de feiten te achterhalen. Alleen de voorzitter van een politieke

partij kan via de minister om naslag of eventueel onderzoek door de AIVD vragen, maar dit komt sporadisch voor.

Dit onderzoek staat los van het stelsel van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken. Bij staatsveiligheid is sprake van de A-taak van de AIVD; veiligheidsonderzoeken betreft de zogenoemde C-taak. Dit alles valt onder het reguliere pakket. De minister constateert, zoals de commissie-Van den Haak vaststelde, dat in dit geval op een fatsoenlijke manier gewerkt is, de onvergeeflijke slordigheid daargelaten, en dat dit past in het reguliere takenpakket van de AIVD. Naar aanleiding van de opmerking van de heer Van Schijndel die zegt dat het niet goed is als inlichtingendiensten zonder bestuurlijke dekking in iemands privéleven gaan graven, zegt de minister dat deze omstandigheden hebben geleid tot de afspraak tussen de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Dijkstal met de politieke partijen. Uit zijn uitspraak over het zelfreinigend vermogen blijkt de terughoudendheid die betracht moet worden. Als de AIVD nader onderzoek zou doen naar een volksvertegenwoordiger, dan wordt dit vanzelfsprekend met de bewindsman overlegd. De eerste invalshoek blijft echter het raadplegen van de eigen bestanden. Als men om onderzoek in het kader van de inlichtingentaak vraagt, moet het beeld bestaan van gevaar of mogelijk gevaar voor de integriteit van de openbare sector of een ander zwaarwegend nationaal belang. Desgevraagd herinnert de minister aan zijn toezegging aan de Kamer dat hij en zijn collega Donner over de totale aanpak van integriteit nadere informatie zullen verstrekken.

De AIVD geeft aan de RID soms algemene of specifieke opdrachten. De AIVD vraagt de RID om in het algemeen het oor te luisteren te leggen op de bekende aandachtsterreinen. Daarvoor is niet altijd een specifieke opdracht nodig. De RID kan de AIVD melding doen van vermoedelijke relevante informatie. In dit verband vond er alleen een verificatieslag plaats. Voor AIVD'ers gelden de algemene veiligheidsvoorschriften. Alle nieuwe medewerkers van de AIVD worden uitgebreid geïnstrueerd over het beveiligingsbeleid van de dienst. Dat is ook in dit geval gebeurd en betrokkene is bij zijn overstap opnieuw gescreend. Dat leverde geen indicatie op die twijfels zouden geven over zijn betrouwbaarheid. De regels voor het schoonmaken van leaseauto's zijn inmiddels aangescherpt. Het scholenonderzoek en de kwestie rondom de documenten staan los van elkaar. De tweede melding over Fortuyn betrof naslag van gegevens naar aanleiding van de eerste melding. Van uitbreiding van het onderzoek was dus geen sprake. De documenten op de diskettes over milieuactivisme staan niet in verband met de documenten over Fortuyn. Ze hebben betrekking op een onderzoek van eerdere datum en passen in het klassieke werk van de RID en de AIVD, dat wil zeggen: er wordt gekeken naar gewelddadig milieuactivisme, zoals te lezen is in de jaarverslagen die de Kamer krijgt.

In het openbaar kan de minister niet over eventuele operationele schade spreken. Duidelijk is dat deze kwestie de AIVD geen goed heeft gedaan. De minister benadrukt dat het om oudere gegevens gaat, maar die horen vanzelfsprekend ook niet op straat te komen. Het verlies van de diskettes heeft geen schade berokkend aan de samenwerking van de AIVD met buitenlandse diensten.

Er vindt binnenkort een debat plaats over het Clingendaelrapport. De Kamer heeft besloten om dat rapport en de brief die daarover is gestuurd te betrekken bij de discussie over het jaarverslag 2005. De minister onderstreept dat het verlenen van sepot een eigenstandige bevoegdheid van het OM is. Een afweging voor het OM kan zijn geweest dat er geen staatsgeheime informatie in de uitzending was te zien. Wel heeft de heer De Vries een strafbaar feit begaan door het ongeoorloofd in bezit houden van kopieën van staatsgeheime informatie. Het is vanaf het begin de bedoeling geweest, ervoor te zorgen dat deze staatsgeheime informatie niet langer bij onbevoegden in bezit was. Dat is gerealiseerd doordat de heer

De Vries de achtergehouden kopieën aan de AIVD heeft teruggegeven en onder toezicht van de AIVD heeft verwijderd van alle digitale gegevensdragers. De heer De Vries heeft verder schriftelijk verklaard dat hij geen kopieën meer bezit of aan anderen heeft verstrekt. Het OM heeft aan het voorwaardelijke sepot voorwaarden verbonden. De afspraken met de AIVD moeten worden nagekomen en de heer De Vries mag zich niet opnieuw schuldig maken aan strafbare feiten met betrekking tot de informatie op de diskettes of soortgelijke informatie. Als hij dat weer doet, wordt deze zaak alsnog aan de rechter voorgelegd.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Eerdmans** (LPF) vraagt of bij de nieuwe zaak over de inbraak in politieauto's gevaarlijke informatie verdwenen is. Hij neemt aan dat de betrokken politiemensen inmiddels ontslagen zijn. Het is merkwaardig dat niet gemeld wordt aan mensen als zij onderwerp van een integriteits-screening zijn. In dit geval had de heer Fortuyn de dienst kunnen helpen omdat hij al eerder met een soortgelijke poging tot afpersing te maken had gehad. De heer Eerdmans houdt zijn twijfels over de toenmalige situatie. Hij herinnert aan zijn zwartboek over de beveiliging van de heer Fortuyn. Hij heeft aanwijzingen gevonden waarom de heer Fortuyn zou zijn afgeluisterd. Minister Donner heeft dit met klem ontkend, maar er blijven geruchten die in een bepaalde richting wijzen. De fractie van de LPF vindt het onverteerbaar dat de AIVD enerzijds de heer Fortuyn screende omdat hij chantabel zou zijn en dat hij anderzijds niet beveiligd en beschermd werd. Dat roept het beeld van een dienst van indertijd op waarvan het ene onderdeel niet wist wat het andere deel deed en dat doet tot op de dag van vandaag pijn.

De heer **Van Schijndel** (VVD) vraagt of de AIVD-medewerker die eerder bij de RID werkte inmiddels weer werkzaam is bij de Nederlandse overheid. Er wordt gezegd dat een RID-medewerker informatie over het fusie-onderzoek naar de scholen aan D66 had willen overhandigen. Hierbij is sprake van het naar buiten brengen van geheime informatie met een fout doel wat strafwaardig kan zijn. Is overwogen om daarvan aangifte te doen tegen de betrokken RID-medewerker?

Mevrouw **Kalsbeek** (PvdA) vindt het zeer ernstig dat wederom door inbraak in politieauto's informatie gestolen is. De Kamer moet zich niet bemoeien met de wijze waarop het beveiligingsbeleid bij AIVD, politie, en dergelijke gestalte moet krijgen. Zij heeft de taak om de organisaties via de minister aan te spreken op hun professionaliteit. Mevrouw Kalsbeek verwacht van de bewindsman dat hij al het nodige doet om ervoor te zorgen dat deze professionaliteit aan de hoogste standaard voldoet. Zij is het eens met de opmerking van de minister over de vrijheid van meningsuiting. De wet legt grenzen en de rechter oordeelt, maar politici zijn meer dan alleen personen die een wet aanvaarden en alles wat daaruit voortvloeit goedkeurend bezien. Politici zijn mede opiniemakers. Mevrouw Kalsbeek wil niets afdoen aan de vrijheid van meningsuiting of persvrijheid, maar dat neemt niet weg dat zij de manier waarop hiervan gebruik wordt gemaakt wil kunnen beoordelen.

Zij vindt het opmerkelijk dat de garagedmedewerker die de diskettes vond naar de heer De Vries is gestapt. Als burger had hij de diskettes naar de bron kunnen terugbrengen. Mevrouw Kalsbeek leidt daaruit af dat sommigen de overheid niet zien als «iets van allen» en dat zij er niet voor willen zorgen dat eventuele schade beperkt blijft. Integendeel, men klaagt de overheid aan en helpt mee om dit soort informatie publiek te maken.

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) vindt dat de houding van de personen die betrokken zijn bij het nieuwe incident overeenkomt met de

door haar eerder gememoreerde attitude van medewerkers. Het advies aan alle burgers luidt: laat geen waardevolle zaken in de auto achter. Zij hoopt zeer dat deze incidenten tot zelfreflectie leiden en zij stelt het op prijs als intern hierop wordt ingegaan.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks) wijst op haar eerdere opmerking dat er sprake is van een structureel probleem bij de diensten met het omgaan met vertrouwelijke informatie. Het door de bewindsman genoemde incident is hier een bewijs van. Wat is de strekking van de brief van de bewindsman aan de korpsbeheerders en de commissarissen? Wat verwacht hij hiervan?

Mevrouw Karimi benadrukt dat in de huidige kwestie sprake is van de verantwoordelijkheid van de journalist. Blijkbaar is hij bij het publiceren van de informatie niet over de schreef gegaan. Het OM heeft geseponneerd omdat hij de diskettes en kopieën heeft teruggegeven. Het past politici, terughoudend te zijn bij het leveren van kritiek op de media. Een van de taken van de media is dat zij controle op politici uitoefenen.

De **minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties** zegt niet om welke twee korpsen het bij het nieuwe incident gaat om blaming en shaming te voorkomen. In het ene geval is een tas, waarin onder andere een dienstpistool, pepperspray en een portofoon zaten, gestolen. Door snel optreden van de politie zijn de zaken dezelfde avond teruggevonden en zijn twee verdachten aangehouden. In het andere geval betreft het een inbraak in een kofferbak waarin een privé-laptop en een PDE zaten. Beide apparaten die voorzien zijn van een pincode en waarvan de gegevens versleuteld zijn, zijn nog niet opgespoord.

De kern van de boodschap aan de korpsbeheerders en hoofdcommissarissen is dat de korpsbeheerders in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor de informatiebeveiliging en voor het wapenbeheer binnen het korps. De bewindsman heeft het signaal afgegeven dat de verantwoordelijkheid van de korpsen zwaarder moet worden opgepakt. Als er sprake is van het niet naleven van regelgeving, gaat de bewindsman ervan uit dat de persoonlijke consequenties onder ogen worden gezien.

Onderwerpen als privacygevoelige informatie, vastgestelde feiten of geruchten brengen een extra verantwoordelijkheid voor betrokken met zich. Berichten in de pers, bekeken vanuit een oogpunt van persoonsbeveiliging, zijn niet altijd verantwoord. De minister bestrijdt dat politieke bestuurders de pers hierop niet zou mogen aanspreken. Hij is er voorstander van als het debat hierover tussen politieke bestuurders en journalisten wordt gevoerd. Overigens beaamt de bewindsman dat mensen die zich in hun persoonlijke levenssfeer aangetast voelden naar de rechter hadden kunnen stappen. Er is geen sprake geweest van het verstrekken van informatie aan D66. De heer Van Schijndel heeft in dit opzicht een onjuist beeld van de informatie op de diskette. Het gaat om een verslag van een gesprek met betrokkenen bij een scholenfusie. Zij meldden wie op de hoogte waren van de vermeende onregelmatigheden bij die fusie. Die informatie is dus niet door de RID verstrekt.

De Rotterdamse politie heeft in december direct contact opgenomen met de persoon die de diskettes aan de heer De Vries bleek te hebben verstrekt. De politie heeft kennelijk de indruk gekregen dat betrokkene zich pas toen dat contact werd gelegd realiseerde hoe groot de gevoeligheid van die informatie was. Hij heeft direct de kopieën die in zijn bezit waren aan de politie gegeven en daarmee was in strafrechtelijke termen de kous af.

Ingaande op de vraag waarom de bewindsman niets van de melding wist, zegt hij dat de kwestie in het goede perspectief moet worden gezien. Steeds wordt gesproken over onderzoek, maar het gaat in feite over een melding van een burger en naslaggegevens. De toenmalige BVD concludeerde dat de gegevens geen dreigingsinformatie ten aanzien van de heer

Fortuyn bevatte. Daarom is die informatie niet meegenomen. Bij het debat over het rapport van de commissie-Van den Haak hebben minister Donner en deze bewindsman de conclusie getrokken dat de informatie terecht niet was meegenomen, zoals aan de Kamer gemeld is.

De betrokken medewerker zal niet meer binnen de AIVD werkzaam zijn. Wel wordt voor hem naar een andere plek binnen de overheid gezocht. Tot slot zegt de bewindsman dat hij goed begrijpt dat deze discussie binnen de kringen van de LPF extra pijn heeft opgeroepen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Noorman-den Uyl

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Franke